

TEDNIK PEN

TEDENSKO DOGODJE

7. april 2023

št. 6/2023

UVODNIK

IZJAVA

SKORJA SLOVENSTVA

MEDNARODNI PEN

ICORN

PEN-KALO

DOGODKI

KNJIGA

ZGODILO SE JE

KDO JE AVTOR?

UVODNIK

Penovci vedno vidimo le dolžnosti in delo, ki ga bomo opravili v podporo plemenitim načelom listine, pred nami so prazni ekrani, ki jih moramo popisati, da bi zapopadli notranji in zunanji svet, na nas prežijo roki za oddajo rokopisa, prevoda ali korektur. Pretekli ponedeljek pa smo za dve uri odložili pezo bivanja v času nove vojne na evropskih tleh in težav svobode govora v naši neposredni bližini ter prisluhnili najprej jubilentom, nato pa spoznali nekaj novih članov PEN-a. Vzdušje je obogatila pogostitev Restavracije PEN, naših sosedov. Hvala za ta topel večer, ki daje spodbudo za vse tisto strašno, ki se kar noče nehati.

»Putinov režim je moj jezik, jezik velikih ruskih pisateljev, spremenil v jezik morilcev. Ne glede na to, kateri stavek napišem, je ilustriran s podobami zločinov v Buči. Tudi besedila, ki so bila napisana pred sto leti in bodo napisana v prihodnosti, bodo ilustrirana s temi podobami. Smisel mojega življenja je zdaj braniti ruski jezik, dostojanstvo ruske kulture pred Putinom in njegovim režimom,« je dejal Mihail Šiškin v intervjuju za švicarski časopis. Ena od okroglih miz na prihajajočem Londonskem knjižnem sejmu se bo ukvarjala prav z dekolonizacijo vzhodne Evrope, predvsem z vidiki, kako so se številčno manjši narodi z lastno književnostjo in kulturo branili pred mogočno rusko reko, ki je hotela preplaviti njihove ustvarjalne poljane. Ne glede na grozovite žrtve in sistematično uničevanje kulturne dediščine, ukrajinske muze ne molčijo. Kultura je postala os naroda, ki se bojuje za svoj obstoj. Glasbeniki pridejo igrat vojakom na fronto, pesniki in pesnice prirejajo literarne večere ob svečah in gromu detonacij, slikarji upodabljajo grozote, ki se odvijajo leto in dan in nič ne kaže, da bi bili razgovoru o miru kaj bližje. Ukrajinski pisatelji, ki so do nedavno pisali v ruščini, zdaj ne napišejo in ne spregovorijo ene ruske besede. Biti Ukrajinec je odločitev, ki ni pogojena z maternim jezikom, temveč s političnim prepričanjem. Žal je glasov, kot je Šiškinov, ki vpije, da je treba reševati dostojanstvo ruske kulture, veliko premalo. Žal vse preveč pisateljskih kolegov in kolegic podlega propagandi nekdanjega tajnega agenta KGB.

Z mnogimi zakoni o tujih agentih ali zakonih, da je žalitev oziroma groba kritika kaznivo dejanje, tudi nam bližje dežele nekdanje skupne države doživljajo vedno večje nasilje nad svobodo izražanja. V srbskem delu Bosne in Hercegovine želi parlament izglasovati zakon o verbalnem deliktu; izjavo Mednarodnega PEN-a lahko preberete v nadaljevanju. Težave so tudi v Črni gori, kjer primež srbske pravoslavne cerkve in pristašev srbskega nacionalizma ogroža črnogorsko kulturo in literaturo. Srbska vlada je napovedala pravo vojno novinarjem. Govorci z javnih televizij pozivajo, naj novinarje, ki si drznejo norčevati ali kritizirati vladajočo strukturo, zapre ali kar ubije. Na Hrvaškem beležijo novinarji zasebnih medijev in celo tudi nacionalne televizije blizu tisoč tožb proti javni participaciji, t. i. SLAPP tožb. No, tudi v Sloveniji imamo take primere.

Medij in novinarji portala Necenzurirano so trenutno v postopku šestinštiridesetih tožb. V Italiji se pisatelj in novinar Roberto Saviano veliko let skriva pred mafijo, ljudem, ki ga ogrožajo se nič ne zgodi, pisatelju pa zdaj sodijo, ker naj bi na družabnih medijih užalil voditelje države.

In nenazadnje, naš častni član Julian Assange je še vedno v zaporu, čeprav se je v Avstraliji zamenjala vlada, ki je v volilni tekmi obljubljala tudi to, da se bo zavzela za svojega mučenega državljana. Več kot obisk avstralskega veleposlanika v Združenem kraljestvu nismo videli, novinarskim organizacijam pa je bil tudi obisk v tem zloglasnem zaporu onemogočen. Assangevi sorodniki so obupani, kar so v pogovoru zaupali novinarju Piersu Morganu - publicist pa vidno hira v belmarški ječi. Tudi zato sem hvaležna Mileni Šmit, da bo vodila pogovor – novo izdajo Dialogov o tej temi z uglednimi sogovorniki. S prisotnostjo na večeru bomo pokazali, da nam ni vseeno zanj in za pravico do objave tudi najbolj neprijetnih resnic.

Želim vam vesele velikonočne praznike, veliko ljubezni, sreče in zdravja.

Tanja Tuma, predsednica SC PEN

Zaključili so se Koroški kulturni dnevi, posnetkom pa lahko prisluhnete na povezavah:

Predsedniki koroških kulturnih društev, 23. 3.
https://www.youtube.com/watch?v=OH40M_RdZTI

Predstavitev knjige Mamin glas, 22. 2. 2023.
<https://www.youtube.com/watch?v=vxN57tfiCX8>

PODPORA SLOVENSKEGA CENTRA PEN STAVKOVNIM ZAHTEVAM NOVINARJEV NA RTV SLOVENIJA

Ljubljana, 4.4.2023

Slovenski center PEN izraža solidarnostno podporo stavkajočim novinarjem, novinarkam in vsem sodelavcem in sodelavkam na javni RTV Slovenija. Podpiramo vse njihove zahteve in pričakujemo, da se položaj na našem najbolj pomembnem javnem mediju nemudoma uredi skladno z voljo, ki smo jo volivci in volivke izrazili na referendumu lansko leto.

Medijska in kreativna svoboda se v času vojne v Evropi nenehno krči in priča smo, kako mnoge ugledne novinarske hiše doma in na tujem nemalokrat podlegajo sporočilom propagande, ki ima en sam cilj – uveljavitev določenih političnih oz. gospodarskih ciljev. Zato je neodvisno novinarstvo edino zagotovilo za pošteno informiranost državljanov, ki jim objektivne in kvalitetne informacije pomagajo pri njihovih odločitvah na volitvah in referendumih. Slovenci in Slovenke smo 27. 11. 2022 jasno izrazili svoje mnenje; od 706.619 tisoč udeleženi, jih je 62,83% glasovalo, da se status javnega servisa RTV Slovenije depolitizira in preneha služiti posamezni politični opciji.

Štiri mesece kasneje z razočaranjem spremljamo krčenje oziroma ukinjanje programov in oddaj, ki zagotavljajo kvalitetno informiranost, odpirajo razmisleke o življenju, nam prinašajo kulturno pestrost in med-kulturni dialog. Taka je tudi nedavna ukinitve oddaje NaGlas urednice Saša Banjanac Lubej, ki je z zanimivimi gosti tkala vezi Slovencev z narodi nekdanje skupne države.

Javna televizija je s svojimi informativnimi in kulturno-umetniškimi programi steber slovenskega knjižnega jezika in pomembna institucija, ki hrani video in avdio arhiv slovenske ustvarjalnosti. Zato je pomembno, da jo ohranjamo in gradimo kot neodvisno in urejeno delovno okolje vseh njenih zaposlenih in ustvarjalcev. Samo tako bomo lahko uveljavljali osnovno načelo demokracije – svobodo izražanja.

Pozivamo slovensko javnost, da podpre stavkovne zahteve novinarjev in sodelavcev javne RTV Slovenija, prav tako pa tudi vse druge novinarje v njihovih prizadevanjih, da objektivno poročajo o naši stvarnosti. Ne pozabimo, da so mnogi prisotni v državah z represivnimi režimi, na vojnih in kriznih žariščih, kjer za informacije tvegajo svoja življenja.

»Svoboda izražanja je podstat človekovih pravic, izvor človečnosti in mati vseh resnic. Zatiranje svobode govora pomeni teptanje človekovih pravic in človečnosti, predvsem pa utišanje resnice.« Liu Xiaobo, kitajski pesnik in aktivist, Nobelov nagrajenec za mir

Tanja Tuma, predsednica Slovenskega centra PEN
Upravni odbor Slovenskega centra PEN

P. S. Več o pregonih novinarjev in pisateljev po svetu na povezavi <https://www.pen-international.org/news/impunity-reigns-writers-resist-pen-international-case-list-2022>

IZTOK ILICH: Skorja slovenstva

Del uvoda v knjigo Slovenija brez meja (Cankarjeva založba, 2018)

Brez skorje kruh ne bi bil kruh! Osnovno živilo z mehko, slastno sredico. Testo bi se razlezlo v brezobličen močnik, če ga v ognju ne bi obdal čvrst ovoj. Tako tudi robovi sveta, na katerem ljudje še govorijo in mislijo slovensko, že od nekdaj kot skorja varujejo mehko sredico. Osrednjo deželo, nekdanjo Kranjsko, ki bi je bilo brez Primorske, Koroške, Štajerske in Prekmurja veliko premalo za državo, kakršno imamo. Velik del zamejskih rojakov s svojim bitjem in delovanjem ohranja trdnost te skorje. Čeprav so mnogi na pogled krhki, že upognjeni od let, nekateri tudi razočarani, večinoma še vztrajajo, žilavo, nepodkupljivo. Srečeval sem jih povsod, kamor me je v zadnjih letih pripeljalo iskanje varuhov snovnega in duhovnega izročila, nad katerim bdijo, ne da bi to od njih kdo zahteval. Tudi sami skoraj brez izjeme ne pričakujejo plačila, hvaležni so že za pozornost in priznanje. Večinoma tudi izžarevajo več volje in optimizma, kot ga je čutiti pri tistih, ki jim ničesar zares ne manjka in se niso primorani iz dneva v dan boriti za pravico do rabe materinščine in starih šeg. Da so, kar so – ne da bi, ker je bolj udobno in donosno, sprejeli vse tisto, čemur so stoletja kljubovali njihovi predniki.

Mož in žená tega kova je največ med pripadniki slovenskih manjšin, onkraj zdajšnjih, po burnih pretresih zadnjega poldruega stoletja začrtanih meja. Vedno manj jih je, a si tisti, ki še vztrajajo, zaslužijo toliko več občudovanja in spoštovanja. Ker so bili vseskozi na robu, med mlinskimi kamni interesov drugih, je bila narodna zavest med njimi izražena prej in močneje kot v središču. Prvi vseslovenski tabor s programom Zedinjene Slovenije, ki ga je zapisal Korošec Matija Majar Ziljski, je bil v Ljutomeru na Štajerskem, prva čitalnica je začela delovati v Trstu, prva založba pa v Celovcu, ko je na Kranjskem še prevladovala previdnost.

Brez teh predstraž bi bilo vse drugače. V knjigi opozarjam na tiste, ki sem jih na različnih koncih in krajih spoštljivo opazoval, kako jim ni vseeno za jezik, naš najpomembnejši skupni imenovalac, jih občudoval pri delu »po starem« ali poslušal pripovedovati o predmetih, ki govorijo o zbirateljski vnemi in drugih oblikah skrbi za njihovo – in našo – snovno in duhovno dediščino. Brez njih, čeprav so večinoma skromni, komaj opazni nadaljevalci tradicij, bi bilo uničenih in izgubljenih še veliko več pričevanj o tem, kdo smo in od kod prihajamo. Z njimi in nadaljevalci njihovega delovanja smemo upati, da se bomo v teh krajih še dolgo obdržali.

Knjiga je posvečena varuhom izročila in dopolnjuje vsebino knjige s takim naslovom iz leta 2014. Sega na področji etnologije in kulturne zgodovine, ni strokovno delo v ožjem pomenu besede in dosledno kritična in utemeljena na primerjalnih znanstvenih raziskavah. Portrete in opise v njej sta navdihovala predvsem občudovanje ljudi vseh starosti, stanov in poklicev, ki z eno nogo trdno stojijo v sedanjosti, z drugo v preteklosti. Ohranjevalcem in nadaljevalcem nekdanjih šeg in obriti ter zbiralcem snovne in nesnovne dediščine, ki se za to delo niso posebej izsolali niti od njega ne živijo, vendar ga opravljajo nadvse odgovorno in predano. Večina s ponosom, četudi se včasih srečujejo z nerazumevanjem ali celo s posmehom. Ne vodita jih hrupna samovšečnost ali koristoljubje, temveč predvsem nalezljiva ljubezen, celo strast, brez katerih ne more biti dobro opravljeno nobeno delo.

Prav to dvoje je velikokrat zapeljalo tudi mene, da sem morda kakšno reč pretirano pohvalil, kaj nepristnega pa spregledal. Večina teh ljudi je bila ob srečanjih sprva skromnih in tihih, na račun različnih izkušenj tudi nekoliko nezaupljivih. A so se, ko je bil led prebit, odprli in spregovorili, pokazali svoje veščine ter male in velike zaklade. In čedalje bolj sproščeno nizali zgodbe, ki so pomagale k razumevanju njihovega izvora in pomena. Nekateri so vedeli toliko zanimivega, da sem se k njim vračal ali jih v pismih in telefonskih pogovorih še spraševal o različnih podrobnostih. Z nekaterimi sem navezal tudi trajne prijateljske stike ...

*Besedilo je bilo predvideno tudi za večer jubilarov, a ker do branja ni prišlo, nam ga je avtor posredoval za objavo v Tedniku.

Pesniška branja znotraj Mednarodnega ženskega odbora PEN

Na povabilo predsednice slovenskega Pena, Tanje Tuma, bom podelila z vami svoje izkušnje ob branjih poezije znotraj Ženskega odbora Mednarodnega Pena.

Z branji smo pričeli pred tretji leti, v času največjih kovidnih restrikcij. Predsednica Pena San Miguel, Judyth Hill je iskala znotraj Penov širom sveta pesnice, ki bi bile pripravljene sodelovati na teh srečanjih. Prijavila sem se z eno od svojih pesmi v angleškem in slovenskem jeziku in Judyth mi je udeležbo potrdila v nekaj minutah.

Bila je to pesem Mama, za mamo, ki je umrla v času kovida in mojem "teku za vozom", da jo še ujamem živo na dolgi poti zaprtih meja iz Belgije v vasico v Suhi Krajini.

S to pesmijo in videom so se mi takoj odprla vrata med pesnice in pesnike širom sveta. Bila sem dodana na različne mailing liste pesniških eventov, dogodkov, informacij Mednarodnega Pena in z vseh koncev sveta sem pričela dobivati različne maile in odpirale so se nove povezave.

Vsako branje je dodajalo nove in nove naveze, nove in nove obraze, prepoznavanje velikih imen v svetovni literaturi, kot je branje ob slavni disidentki iz Nikaragve, Giacondi Belli ali Stelli Nyanzi, aktivistki, pisateljici disidentki iz Ugande ter mnogimi drugimi vplivnimi imeni znotraj svetovne literature, umetniki s široko paleto knjižnih publikacij in nagrad.

Posebna pozornost se je namenjala vedno umetnicam, pesnicam, pisateljicam, ki so bile ali zaprte ali preganjane, ubite, t.i. "prazni stol" je vedno izpostavil tiste ustvarjalce v svetu, ki so bili preganjani s strani režimov njihovih držav, zaprti ali izgnani. Kot letos ob branju Ob osmem marcu, Slišite njen glas, posvečen tolikih zaprtim ženskam širom sveta in še na poseben način kubanski aktivistki in pisateljici Marii Cristini Garrido Rodríguez, ki je zaprta od leta 21.

Ali lani ubiti Kurdinji JiniBerdan – Mashī Amini v Iranu.

Dobila sem povabilo, da sodelujem s pesmijo v francoskem jeziku, ki so mi jo prevedli v kurdščino v podporo njej in vsem zatiranim iranskim ženskam z iniciativo Jin Jiyān Azadi francosko – kurdske naveze pisateljic in pesnic.

Dobila sem tudi povabilo, da sem sodelovala pri branju pesmi v počasitev Svetovnega dneva poezije vseh Pen centrov Južne Amerike in spoznala nove centre in ljudi, ki jih vodijo, v živo. Slišala za njihove projekte, antologije, kot je znana antologija Resistir, ki jo je organizirala izjemna ekvadorska umetnica Rocio Duran Barba in me povabila osebno na to predstavitev preko Zoom-a.

Oglašajo se mi pesnice na novo ustanovljenih Ženskih odborov Pen-a. Slovenski center zelo visoko kotira v očeh udeleženk in predsednica Tanja Tuma uživa visoko spoštovanje in prepoznavnost.

Svet, ki diha in utripa na najbolj prvinski način s pristnimi človeškimi odnosi in se povezujemo z lepim skozi verze, misli in široko paleto ustvarjalnosti.
Svet, ki postane vaš dom na najbolj elementaren način, vanj ste povabljeni in znova in znova se čudite gostoljubju in povabilom, da se predstavite s svojo poezijo

Pesmi vedno predstavim v slovenskem jeziku in šele potem ali angleškem ali španskem, zavisi pač od večine prisotnih.

Sama bi si želela mnogo več te zdrave, pristne in elementarne povezave z ustvarjalkami v Slovenskem ženskem odboru Mira, kjer bi se prepletale s svetom in obenem izpostavile mnoge ustvarjalke širom sveta, ki nimajo besede in je njihov glas ubit, utišan, umazan in razvrednoten. Kjer jih ni, pa vendar so, dokler smo vsi mi, ki jim dajemo glas in težo.

Sodelovanje znotraj Mednarodnega Ženskega odbora Pen je resnično lepa stvar, ki nas vse prepleta v eno samo žensko. Tisto prvo. Tisto najbolj prvinsko. Tisto, kjer smo v njej vse doma. Kjer smo lahko enost.

Dragica Čarna, pesnica, aforistka in holistična zdravilka

»Se ženske, ki se izrekajo proti feminizmu, sploh zavedajo, da svojega položaja brez feminizma sploh ne bi imele?«

Luna J. Šribar,
predsednica MIRE

IZJAVA DNEVA

Bosna in Hercegovina: Zakon o kaznivem dejanju obrekovanja je treba opustiti

21. marec: Mednarodni PEN center in PEN Bosne in Hercegovine sta podala izjavo, da mora parlament Republike Srbske nasprotovati poskusom ponovne kriminalizacije obrekovanja, potem ko je vlada Republike Srbske predložila osnutek sprememb kazenskega zakonika, ki bi uvedel stroge kazni za obrekovanje. Mednarodni PEN ter PEN Bosne in Hercegovine poleg tega obsojata predlog predsednika Republike Srbske Milorada Dodika za uvedbo tako imenovanega zakona o "tujih agentih", ki bi še bolj zadušil civilno družbo in neodvisne medije.

Vlada Republike Srbske - ene od dveh entitet Bosne in Hercegovine - je 2. marca 2023 parlamentu predložila osnutek sprememb kazenskega zakonika, ki bi nejasno formuliran "namen škodovati ugledu ali časti nekoga" kaznoval z globami od 5000 BAM (približno 2 500 EUR) do 100 000 BAM (približno 51 000 EUR). Predlog zakona, ki je bil predstavljen na pobudo Milorada Dodika, bi 22 let po ukinitvi obrekovanja ponovno uvedel kazen za obrekovanje, kar so obsodile številne nacionalne in mednarodne organizacije, vključno s PEN-om Bosne in Hercegovine. Novinarji in borci za pravice so protestirali pred parlamentom v Banja Luki in opozorili na učinek, ki bi ga imel zakon, če bi bil sprejet, na svobodo izražanja in svobodo medijev.

"Odločno in pravilno se moramo postaviti na čelo boja proti vsem oblikam omejevanja, ukinjanja in zatiranja pravice do svobode govora. Bosna in Hercegovina mora s svojo napovedano prihodnostjo v evropski družini držav praktično in dobesedno pokazati in dokazati, da spada vanjo. Preprečitev uvedbe tako nevarne zakonodaje bo prvi dokaz, da imamo kot država prihodnost," so zapisali v PEN-u Bosne in Hercegovine.

Milorad Dodik je 8. marca 2023 napovedal, da namerava uvesti tako imenovani zakon o "tujih agentih", ki bo urejal dejavnosti organizacij civilne družbe v Republiki srbski. Mednarodni PEN ter PEN Bosne in Hercegovine obsojata to potezo kot še en poskus utišanja neodvisnih medijev in civilne družbe v entiteti.

"Načrti za ponovno uvedbo kaznivega dejanja obrekovanja v Republiki Srbski so velik korak nazaj in jih je treba nujno ustaviti. Predlog za uvedbo zakona o 'tujih agentih' je očitno namenjen omejevanju kritičnih skupin in medijev in je nadvse zaskrbljujoč. Pozorno bomo spremljali razmere, ki bi v Republiki Srbski resno ogrozile pravico do svobode izražanja in združevanja, je dejala Ma Thida, predsednica odbora Mednarodnega PEN-a za pisatelje v zaporu.

VEČ

Srečanje mreže ICORN 2023 v Bruslju – 22. in 24. marec 2023

Maja Ferjančič

22. marca se je več kot 300 pisateljev, umetnikov in novinarjev mreže ICORN, delegatov mestnih članic ICORN, političnih in kulturnih predstavnikov ter sestrskih organizacij zbralo v Bruslju na tridnevni razpravi, delavnicah in predstavah. Srečanje mreže ICORN, organizirano v sodelovanju z Mednarodno hišo literature Passa Porta, se je povezovalo s festivalom Passa Porta 2023 in mu sledilo.

Prvi dan se je začel z delavnico za koordinatorje mest in njihove rezidente. Nagovorili so nas programska direktorica Elisabeth Dyvik, koordinator za usposabljanje in razvoj Basim Mardan, Chris Gribble, predsednik upravnega odbora ICORN in nenazadnje izvršni direktor ICORN-a Helge Lunde.

Predstavili so se novi in stari koordinatorji in spregovorili o svojih izkušnjah in težavah, s katerimi se soočajo pri svojem delovanju. Spoznali smo tudi nekaj rezidentov in njihovih zgodb, katerih imen zaradi varnosti ne bom omenjala.

Marianne Wulfsberg Hovdan, vodja zaščite ICORN, je postregla s statističnimi podatki. Še vedno prihaja večina rezidentov iz Irana, sledita mu Afganistan in Belorusija. 80% prijav v letu 2022 je bilo odobrenih novinarjem.

Ob 17. uri je sledila slavnostna otvoritev srečanja v mestni hiši v Bruslju. Nagovoril nas je župan Bruslja Philippe Close. Odličnemu glasbenemu vložku Hero&Frya je sledil govor Chrisa Gribbla, ki se je poklonil tudi naši žal pokojni Jasmini Rihar. Sledili so govori Delphine Houba (svetnica za kulturo), Lucy Kassa (novinarka), Vafa Mehraeen (novinarka, aktivistka, znanstvenica) in Ilke Froyen (direktorica Passa Porta).

Naslednjega dne je spregovoril Direktor Agencije za Migracije Švedske Mikael Ribbenvik, ki je predstavil zgodbo ICORN in njene začetke na Švedskem. Sledili so govori in predstavitve Hayat Al-Sharif (fotoreporterka), Catherine Woollard (ECRE) in Elisabeth Dyvik (ICORN).

Sledila je okrogla miza, kjer so spregovorili o težavah, s katerimi se soočajo rezidenti v novem okolju in kje so možnosti za napredek in izboljšanje.

Delavnica o družbenih medijih in digitalni varnosti je načela razpravo o odvisnosti aktivistov civilne družbe od družbenih medijev in drugih spletnih platformah za obveščanje, sodelovanje in mobilizacijo ter o izjemni moči, ki jo imajo družbeni mediji nad svojimi uporabniki. Sodelovali so Mohammed Al-Maskati (Access Now), Hafsa Mujalli (pisateljica), Gillo Cutrupi (Frontline Defenders), Basim Mardan (ICORN), Cathal Sheerin (moderator). Skupen zaključek bi bil, da socialna omrežja nikakor niso varno okolje (sovražni govor, grožnje, ipd.), da je potrebno s podatki »varčevati«, oz. da je vsekakor priporočena visoka mera previdnosti, ob uporabi digitalnih medijev.

Zadnji dan sta začela pogovor v La Grande Salle (Théâtre National Wallonie-Bruxelles) pisatelja Mohsin Hamid in Salil Tripathi, ki sta dodobra opisala razmere in razmerja Pakistana in Indije skozi tok zgodovine.

Kaj umetnost in književnost vesta o demokraciji in kje je meja, nam je povedal Stefan Jonsson (pisatelj, kritik, profesor na Univerzi v Linköpingu). Jonsson je spregovoril o samoti migrantov skozi oči pisateljev migrantov.

Okrogla miza, ki je sledila, je predstavila zgodbe iz prve roke različnih rezidentk in težavami, s katerimi se soočajo in so nam, ljudem, ki imamo ta privilegij, da lahko v miru bivamo v svoji rodni deželi, skrite in prihranjene.

"Selitev v drugo državo boli bolj kot selitev v drugo hišo, k drugemu obrazu, drugemu ljubimcu. Tako ali drugače smo ali bomo vsi nekoč migranti."

Guillermo Gómez-Peña

Foto: Stefan Jonsson

MANCA KOŠIR

SPUST (25. 2. 2022)

Spuščam se iz glave v srce.
Drsim po vertikali, s katero sem prebodena
iz neba do dna.
Pot je jasna, smer je ista.
Vse dobivam in izgubljam hkrati.
Vertikala niha kot strune čela,
odvisne od teže loka, ki pritiska nanje,
a nikoli ne prekine toka.
Moj spust je daritev njena, čas uravnava ura Ena.

Foto: osebni arhiv

Manca Košir (1948) je diplomirala iz matematike in fizike leta 1969 na Pedagoški akademiji v Ljubljani, leta 1975 na takratni Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo iz novinarstva in za diplomu prejela univerzitetno Prešernovo priznanje. Leta 1979 je na isti fakulteti obranila naslov magistra socioloških znanosti. Leta 1983/84 bila kot doktorand na študijskem izpopolnjevanju na Münchenski univerzi – Institut für Kommunikationswissenschaft, in ga zaključila s predavanjem Anzätze zur Theorie der journalistischen Darstellungsformen. Naziv doktorja filoloških ved je pridobila 1987 na Filozofski fakulteti v Zagrebu.

Poklicno kariero je začela kot svobodna filmska igralka. Kot novinarka je 1970 začela delati pri Mladini in od leta 1973 nadaljevala kot profesionalna novinarka v Tedenski tribuni, Ilustriranem tedniku Dela in Teleksu. Od konca leta 1980 do upokojitve 2005 bila zaposlena na Fakulteti za družbene vede kot izredna profesorica za novinarsko sporočanje, vzgojo za medije in novinarsko etiko. Vrsto let je bila predstojnica Katedre za novinarstvo.

Slovenski center PEN vabi na okroglo mizo **DIALOGI**.

Govorci bodo v tokratnih DIALOGIH govorili o resnici in pravici Juliana Assangea, ki je celemu svetu razkril laži, prevare in zločine zoper človeštvo in ki še danes sedi v zaporu Belmarsh za teroriste.

KJE:

Dvorana PEN/DSP, Tomšičeva 12, Ljubljana

KDAJ:

13. 4. 2023 ob 18. uri

Nastopajoči:

dr. Mojca Drčar Murko

dr. Uroš Lipušček

dr. Vasilka Sancin

z moderatorko

Mileno Šmit

DIALOGI

Slovenski center PEN vabi na okroglo mizo DIALOGI. Naši gostje se v dialogih lotevajo resnih in malo manj resnih tematik s popolnoma resnim namenom: vzpostaviti dialog.

Nastopajoči:

dr. Mojca Drčar Murko
dr. Uroš Lipušček
dr. Vasilka Sancin

z moderatorko
Mileno Šmit

KJE:

Dvorana PEN/DSP,
Tomšičeva 12, Ljubljana

KDAJ:

13. 4. 2023 ob 18. uri

Če se lahko
vojne
začenjajo z
lažmi, se
lahko mir
prične z
resnico.

Julian Assange

Vsakič, ko smo priča krivici in ne ukrepamo, vzgajamo svoj značaj v pasivnost in podložnost. Tako sčasoma izgubimo vsako sposobnost, da bi branili sebe in tiste, ki jih imamo radi.

Julian Assange

Govorci bodo v tokratnih DIALOGIH govorili o resnici in pravici Juliana Assangea, ki je celemu svetu razkril laži, prevare in zločine zoper človeštvo in ki še danes sedi v zaporu Belmarsh za teroriste.

TRILOGIJA

»Znanstvena misel in publicistično delo Milana Jazbeca«

avtor

veleposlanik dr Milan Jazbec

(veleposlanik v Turčiji od 2010 do 2015 in Severni Makedoniji 2016 do 2020,
publicist in profesor)

Knjigo in njeno vsebino bosta predstavila:

veleposlanik dr. Milan Jazbec

vsebinski uvod veleposlanica Sabina R. Stadler

v sredo, 12. aprila 2023 ob 17.30 uri

Konferenčna dvorana, Linhartova 13 (v pritličju zgradbe bivše občine Bežigrad,
sedaj UE Ljubljana), Ljubljana

Vljudno vabljeni!

veleposlanik mag. Marjan Šetinc

predsednik SDMO

info@sdmo-drustvo.si

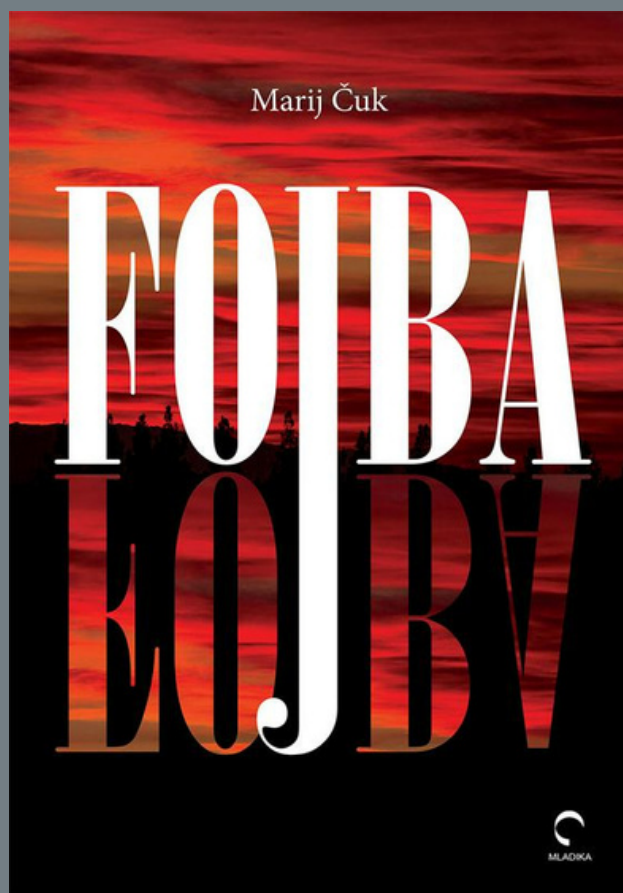
www.sdmo-drustvo.si

POEZIJA
Bi bila drevo
Ifigenija Simonović

V zbirki Jubilejna je ob sedemdesetletnici Ifigenije Simonović izšla njena nova, enajsta pesniška zbirka, Bi bila drevo. Kot v spremni besedi zapiše Manca Košir, je pesničin slog tako kot njen »obraz razpoznaven med tisočerimi. Mnogi so si vse bolj podobni in enaki, tvoj pa je enkraten, neponovljiv, unikaten.«

Pri založbi Mladinska knjiga je v zbirkah Nova slovenska knjiga, Jubilejna in Ergo izšlo pet novih izvirnih književnih del, ki bodo predstavljene
v **sredo, 12. aprila 2023**, ob 11. uri
v knjigarni Konzorcij, Slovenska 29 v Ljubljani.

VEČ

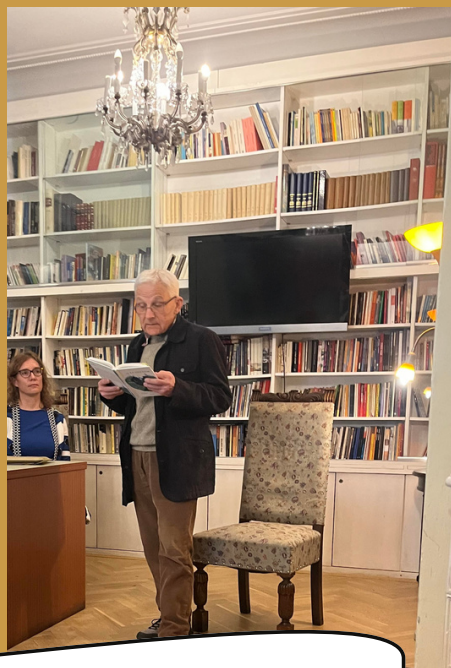

Marij Čuk je s Fojbo ustvaril prelomno delo našega časa in književnosti. Roman Fojba je pretresljiva pripoved o fašistični strahovladi in njeni genocidni politiki zoper Slovence, je pripoved o maščevanju pri kraških brezni, o zločinu in kazni, ki zaznamujejo 20. stoletje.

Iz knjige

»Bil je dan, ko je Mussolini na Velikem trgu razglasil rasne zakone. Množica je navdušeno vzklikala, iztegovala desnico, trinog jo je prepričeval, da je izbrana božja rasa, črnci, Judje, Slovani in kar je še take golazni, pa ničvredni ščurki, ljudje nižje vrste brez rodovnika, kaj ljudje, so živali, ki jih je treba iztrebiti. Zakon je treba sprejeti in ga spoštovati, ker gre za obrambo italijanske rase, kot je zapisano v kraljevem dekretu številka 1728. Starša sta se odločila ostati doma s šestnajstletno hčerko Nado, mlajši sin Riko pa je šel do prijatelja Gaetana, v resnici je bil to Božo, a imena s šumniki in slovenskega izvora so bila prepovedana. Gaetano je bival v bližnji vzporedni ulici, ki je prav tako vodila do morja. Tudi njegovi starši so bili doma, skrbno zapahnili vrata za Rikom in prišleka pogostili s piškotom z marmelado sredico in kozarcem vode. Kaj se bo še hudega zgodilo tega dne, nihče ni mogel predvideti.«

VEČ

VEČER Z JUBILANTI

IN NOVIMI ČLANI

Kdo je pesnik, pesnica?

SVOBODA

Svoboda, ki jo srce nosi,
ne ujameš je v verige.
Je kot ptica v prostem poletu,
ki ne pozna meja in ovir.
Svoboda, ki te osvobaja,
je največje bogastvo tega sveta.

Za svobodo se ljudje borijo,
za njo so pripravljeni žrtvovati vse.
Svoboda je kot sonce na obzorju,
ki osvetli temne poti in strahove pregnati zna.
Svoboda nam daje krila,
da poletimo tja,
kjer je naše srce doma.

Pesem SVOBODA je spesnil ChatGPT, umetna inteligenca, o kateri je mnogo govora v zadnjih dneh. Vse nas preseneča in zna slovensko, čeprav v pesmi mrgoli napak. Strokovnjaki pravijo, da bo najbolj ogrozil prav ustvarjalne poklice kot so pisatelji, novinarji, pesniki. Presodite sami. Je pa nedvomno aplikacija, s katero se je zanimivo poigrati.

<https://chat.openai.com/auth/login>

Tanja Tuma

Tednik PEN, glasilo Slovenskega centra PEN, št. 6/2023

Izdal: Slovenski center PEN, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana
Zanj: Predsednica Tanja Tuma

Uredništvo

Odgovorna urednica: Tanja Tuma

Glavna urednica: Maja Ferjančič

Oblikovanje: Maja Ferjančič

Leto izdaje: april 2023

Kraj: Ljubljana

ISSN 2784-7586

Tednik je vpisan v razvid medijev
pod zaporedno številko 2525.

Publikacija Tednik PEN je brezplačna.

POVEZAVA

<https://www.penslovenia-zdruzenje.si/tednik>

Naslovna fotografija: Guy Stevens